

L'Ajuntament de Mataró ha acordat la retolació de set carrers de la Ciutat, dedicant-los a oficis femenins del gènere de punt. La nostra Associació es suma a aquesta iniciativa i ret homenatge a la dona treballadora

Operària treballant a Torres y Cia, S.A.

BOBINADORES

Operàries que fan bobines amb el fil procedent d'altres formes d'enrotllament, com madeixes o fusades, o bé passant-lo de bobines de mides o tipus diferents a les que porta la màquina. La bobina es forma per enrotllament del fil en una bitlla, fus o pua. Un guiafilis amb un ràpid moviment de vaivé guia el fil, que s'enrotlla en l'ànima de la que es va apartant, a mesura que augmenta el diàmetre.

S'ha de distingir entre enconadora i bobinadora. Les primeres, passaven el fil de con a con i parafina, i les segones de troca a bitlla de fusta.

Avui dia les màquines ja són automàtiques i canvien les fusades i inclús nuen els caps.

En construiren a Mataró els tallers de Gnauck, Klein, Lloret, Roure i Torrent.

TEIXIDORES

La teixidora clàssica portava fins fa uns seixanta anys els telers rodons, standards de mitges i mitjons i màquines de punys, o sigui, màquines de mitjà i petit diàmetre. En el cas dels mitjons, s'ocupava d'agafar el puny, muntar-lo als punxons d'una grifa i passar-lo a les agulles del teler. Aquesta operació va desaparèixer en arribar les màquines automàtiques de doble cilindre, que feien el mitjó sencer. Abans, cada operària acostumava a portar dos telers, però en arribar les màquines automàtiques el nombre assignat a cada una es va incrementar fins a deu, dotze o més.

Avui dia aquesta feina és bàsicament ocupada per homes, que porten a vegades fins a seixanta màquines.

A Mataró, amb els anys s'han construït una gran diversitat de telers. Com a firmes més destacades hem de considerar Albo, Linares, Roure, Torras... sense oblidar la més antiga, Gnauck.

Operàries de can Torrellas dedicades a la fabricació de mitjons.

COSIDORES

La de la fotografia, treballant amb màquina de dues agulles de «Tejidos de Punto, S.A.», construïda per la mateixa firma per al consum propi. L'empresa, més endavant, coincidint amb la construcció de l'overlock, va passar a anomenar-se «Ray, S.A.»

La màquina de dues o tres agulles va equipada amb tres, quatre o cinc fils, segons porti més o menys agulles i recobridor.

Les operacions més usuals que fa la cosidora són posar pedaços i tira o fer vores. Aquestes màquines són també de cosit de cadeneta mitjançant agulla i àncora.

Les màquines amb lubricació normal arribaven a les 2.000 rpm, i actualment, amb el sistema automàtic, arriben a les 5.000.

En construïen «Nogma», «Tejidos de Punto-Ray, S.A.» i «Supercús» a Mataró, i «Niel» a Arenys de Mar.

Cosidora a «Tejidos de Punto, S.A.»

OVERLOCKISTES

Operàries que treballen amb la màquina coneguda a Catalunya com a overlock (de l'anglès «over»= sobre i «lock»= tancat), que en la postguerra, i seguint la tònica imperant, es va anomenar, sense cap èxit, «rematadora».

En una mateixa operació talla i tanca el gènere que s'ha de cosir.

Igual que en la màquina de dues agulles, el cosit és de cadeneta mitjançant agulla i àncora.

Aquestes màquines treballen aproximadament a 6.000 rpm.

En varen construir les firmes «Ray, S.A.» i «Llambresca» de Mataró, i «Gubtor» d'Arenys de Munt.

Overlockista de «Goher Textil Calella».

Repuntadora de «Goher Textil Calella».

REPUNTADORES

La màquina de repuntar, també anomenada «plana», fa el cosit amb càpsula i bobina i generalment és d'una agulla. Per tant, el sistema és igual que la domèstica, amb la particularitat de ser mecànicament més consistent i treballar a alta velocitat (3.000 rpm aproximadament, quan la domèstica acostumava a anar amb pedal). A Catalunya s'havien construït màquines d'aquest tipus però domèstiques, no industrials, o almenys no en tenim referència: en canvi, avui dia encara hi ha la «Refrey» a Vigo i l'«Alfa» a Eibar.

Ressegidora de Mfrs. Antonio Gassol, S.A.

RESSEGUIDORES

Operàries que repassen acuradament les peces per arranjar els defectes o tares, i d'aquesta forma estalviar el major nombre possible de saldos en la producció. En un principi, el resseguit es feia manualment. Més endavant, cap als anys cinquanta, per al resseguit de careres a les mitges es treballava amb les conegudes màquines VITOS, de procedència francesa, de les quals tenia exclusiva a Espanya la firma «S.A. Climent Marò», del ram de l'aigua. A Mataró era habitual veure darrera la finestra d'algunes cases dones que collien punts, amb el clàssic lletreret a la porta que deia «Es cullen punts a les mitges».

REMALLAIRES

La remallosa és una màquina que s'utilitza per tancar la puntera del mitjó o de la mitja. N'hi ha d'una agulla o de dues, i el treball de la màquina consisteix en una passada fluixa anomenada «mallarassa», que s'introdueix punt per punt en els punxons de la remallosa.

A la fotografia, l'operària està muntant els punts del mitjó en els punxons. Sempre s'ha d'adequar la galga del mitjó amb la de la remallosa, i existeix una àmplia gamma de galgues.

És una feina que moltes dones fan a casa, ja que es tracta d'una màquina petita, primer manual i després ja amb motor. La màquina porta uns ganivets que tallen el gènere sobrant i uns raspalls que netegen el borriroll. A Mataró, n'havien construït els tallers de Torrent, Pruna, Merino i Burniol.

Treballadora de «Hijos de Jaime Torrellas, S.A.».

Necrològica

El passat 31 d'octubre va morir sobtadament, als 76 anys, el senyor MIQUEL SOLER i SERRA, professor jubilat de l'Escola d'Enginyeria de Teixits de Punt de Canet de Mar.

El senyor Soler havia estat professor de «Tecnologia de Màquines de Calçeteria» des de molt jove fins a l'any 1996, en què es va jubilar.

Ha format part d'una nissaga de professors que es va iniciar amb el seu oncle, Miquel Soler i Font, i continua amb el seu fill, Miquel Soler i Luque.

Per les seves aules van passar infinitat de mataronins que en guarden un magnífic record per la seva humanitat i professionalitat.

Nosaltres no oblidarem mai l'entusiasme amb què va posar en marxa el «Xerric», i molt menys la lliçó magistral que va donar el dia de la seva presentació.

Rebin la seva vídua i fills el nostre condol.